

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף צב

משנה: אונן: אדם שמתו מוטל לפניו ועוד לא נקבר - אסור מהתורה באכילת קודשים ביום, ומדרבנן גם בלילה. רבנן העמידו את דבריהם במקום עשה - ולכן אסור לאכול בקודשים, אבל לא העמידו את דבריהם במקום עשה שיש בו כרת - ולכן מותר לאכול קרבן פסח בערב לאחר טבילה.

השומע על מתו: יום שמועה שנפטר לו קרוב - הוא יום אנינות מדרבנן, אבל רק ביום. ולכן מותר לאכול בערב גם שאר קודשים.

והמלקט לו עצמות: ליקוט עצמות = העברת עצמות המת לקבר אחר (כגון לקבר אבות או לארץ ישראל) יום זה יש בו אנינות מדרבנן ולא בלילה, ולכן מותר בקודשים כנ"ל. הגמרא תבאר שמדובר באדם שליטתו בשבילו את העצמות (כי אם היה נוגע בהם בעצמו, היה טמא טומאת מת וצריך הזאת אפר פרה שלישי ושביעי).

גר שנתגייר: נחלקו בית שמאי ובית הלל האם מותר מיד בטבילה או שצריך הזאה כמו טמא מת.

גמרא: גר שנתגייר: המחלוקת רק בגוי שהתגייר. מכיון שגוי אינו טמא כשנפגש בטומאה, חששו בית הלל שלשנה הבאה בהיותו יהודי גם כשיטמא יחשוב שמספיקה לו טבילה בשביל לאכול פסח, וכמו בשנה שעברה כשהתגייר. אבל יהודי ערל המל את עצמו בשביל לאכול קרבן פסח, יודע הוא להיזהר מטומאה גם כשהוא ערל ואין אצלו חשש זה.

אמר רבא: בשלוש גזירות של חכמים - לא העמידו דבריהם במקום מצות עשה שיש בה כרת, ובשלוש גזירות כן העמידו דבריהם.

ערל: כאמור לדעת בית הלל גוי שהתגייר אפילו שמדאורייתא ראוי לאכול קרבן פסח, גזרו עליו רבנן שאסור באכילה עד שיזו עליו שלשי ושביעי.

הזאה: האיסור להזות על אדם טמא בשבת הוא מדרבנן, ואם חל יום השביעי לטומאתו בשבת ערב פסח - אסור להזות עליו ולא יאכל מהפסח.

(המשך בדף הבא ↓)

איזמל: אסור להביא סכין של מילה דרך חצירות וקרפיפות, אפילו שההוצאה וההכנסה מרשויות אלו זה לזה היא רק מדרבנן (שהרי כולם רשות היחיד הם) ובגלל זה תתבטל מצות מילה.

מצורע: המצורעים אסורים להיכנס לעזרה (מחנה שכינה), אבל צריכים שיזו על בהונות ידם ורגלם הימנית ביום השמיני לטהרתם (לאחר שטבלו בשביעי ועדיין מחוסרי כיפורים – שעוד לא הוקרב קרבנם ואסורים להיכנס לעזרה). הם עומדים בשער ניקנור (מחנה לויה) ומכניסים את בהונתיהם לתוך העזרה. רבנן גזרו ש'טבול יום' כגון אדם שראה קרי וטבל - אסור להיכנס גם למחנה לויה. אבל לגבי מצורע לא העמידו רבנן את דבריהם.

בית הפרס: שדה שהיה בה קבר, והשדה נחרשה עם הקבר שבתוכה. מדאורייתא השדה טהורה, ורבנן טמאו את השדה מחשש שמא שכשחרשו את השדה נחרש גם הקבר והתפזרו העצמות, וכשילך בשדה יזיז עצם כשעורה, ויטמא. ('עצם כשעורה' הוא שיעור של טומאה למסיט / מזיז עצם).

מִנְפַּח אדם בית הפרס והולך: רבנן התירו לאדם שהולך לשחוט קרבן פסח ללכת בבית הפרס, ע"י שמנפח בפיו (וי"א במפוח) על האדמה שלפניו, כדי לראות האם יש שם עצם כשעורה.

בית הפרס שְׁנָדֵשׁ טהור: שדה שהיא 'בית הפרס' והרבה אנשים הולכים שם ברגליהם, אנו תולים ואומרים שכל העצמות התרסקו ואין שם יותר עצם כשעורה, ולכן השדה טהורה.

 הדרן עלך האשה

פרק תשיעי. משנה: מי שהיה טמא או שהיה בדרך רחוקה בזמן שחיטת הפסח, או ששגג או שנאנס, ולא עשה פסח ראשון יעשה פסח שני. *(המשך המשנה יבואר בגמרא).*

גמרא: מי שהיה בדרך רחוקה בזמן שחיטת הפסח והוא יגיע בלילה בזמן אכילת הפסח, ושחטו עבורו את הפסח וזרקו את הדם, לדעת רב נחמן יצא ידי חובתו ופטור מפסח שני, משום שהטעם שמי שבדרך רחוקה פטור מפסח ראשון הוא לפי שהתורה

חסה עליו ופטרה אותו מכרת, אבל אם הוא שלח שליח שיקריב עבורו תבוא עליו ברכה ויצא ידי חובתו. ולדעת רב ששת לא יצא ידי חובתו, לפי שהתורה דחתה אותו מפסח ראשון לשני כמו טמא (= שאף אם יקריבו בעבורו לא יצא ידי חובתו).

רב נחמן מוכיח כשיטתו ממשנתו שכתבה "מי שהיה טמא... **ולא עשה** את הראשון..." משמע שאם הוא היה רוצה לעשות את הראשון הוא היה יכול לעשות.

רב ששת דוחה: גם בסיפא של המשנה כתוב "שגג או נאנס **ולא עשה** את הראשון..." והרי אי אפשר לומר שאם הוא היה רוצה לעשות את הראשון הוא היה עושה, שהרי מדובר בשוגג שלא ידע שפסח היום או שנאנס ולא יכל לעשות. אלא בהכרח שחסר בסיפא של המשנה וצריך להוסיף מזיד יחד עם השוגג והנאנס, ועל המזיד המשנה אומרת "ולא עשה" שהרי הוא יכל לעשות אלא שהזיד ולא עשה, וכמו כן ברישא של המשנה חסר וצריך להוסיף אונן יחד עם מי שהיה טמא או בדרך רחוקה, ועל האונן המשנה אומרת "ולא עשה" לפי שאונן יכול לעשות את הראשון ע"י שישחטו בעבורו, אבל הנמצא בדרך רחוקה ושחטו עבורו לא יצא ידי חובתו.

רב אשי מוכיח כרב ששת: שנינו בסוף משנתנו "שאלו פטורים מכרת ואלו חייבים בכרת", והרי אי אפשר לומר שזה נאמר על שוגג ואונס שהרי הם פטורים מכרת, אלא בהכרח שחסר במשנתנו וצריך להוסיף את המזיד והאונן שהם חייבים כרת על שלא הקריבו פסח ראשון.

רב נחמן דוחה את הראיה של רב אשי: באמת בסיפא צריך להוסיף את המזיד, אבל ברישא לא מוסיפים את האונן, והמשנה שאמרה "שאלו פטורים מכרת ואלו חייבים בכרת" אמרה זאת רק על המזיד, וממילא נשארה ההוכחה מדברי המשנה ברישא שכתבה "מי שהיה טמא... **ולא עשה** את הראשון..." משמע שאם הוא היה רוצה לעשות הוא יכל לעשות.